

Vízöntő

– Holnap kirándulás!

– Muszáj, tanár úr?

Wisner tanár úrnak még a szava is elállt. Hogy egy kirándulás „muszáj” volna, erre sose gondolt.

– Közös iskolai kirándulás! – mondta nyomatékkal, miközben a kérdezőnek alaposan a szeme közé nézett.

– Kötelező, tanár úr? – valami kellemetlen alkudozás érződött a kérdésben. Wisner nem szerette a „kötelező” szót, tudta, a diákok se szeretik. A kötelező csak arra jó, hogy elszabotálják.

– Nyolckor a buszmegállóban! – pontosító információ volt ez, nem lelkesítő biztatás.

– Olyan korán?! – riadt föl egy hang rémüldözve.

– Mintha iskolába jönnénk! – közölte a tanár a rémüldözővel.

– És aki nem lesz ott? – vigyorodott el rémüldöző, de Wisner nem állt neki alkudozni.

– Tízórait mindenki hozzon magával. És a lányok ne körömcipőben jöjjenek! – azzal kifordult az osztályból. Még hallotta, hogy felcsattan a vihogás, amiért a tízórait tízórainak nevezte, meg a fölháborodás, amit az érintettek a nemi diszkrimináció fölött éreztek.

Rosszkedvűen lépett az irodába, csak Selmeci tanár urat találta a hosszú asztal mellett. Selmeci az iskolai számítógép előtt ült, és valami régről maradt logikai játékot játszott unottan. Százötvenedszer. A játékban egy csupaizom figura tizenkét szögletes ládát taszigál át az egyik raktárhelyiségből a másikba. A ládákat csak tolni lehet, húzni nem, csak merőlegesen tologathatók, és a láda mellett helyet kell hagyni, hogy csupaizom elférjen visszatérőben. Harmadik próbálkozás után nagykorú játékos ritkán téveszt, ilyenkor a két raktár alaprajza nehezebbre változtatható. Selmeci tanár úr most a szuperfokozatot igyekezett megoldani. Jó eséllyel. Selmeci tanár urat a diákjai Semleg tanár úrnak hívták.

– Nem szeretnek kirándulni menni! – csóválta a fejét Wisner, amint odaült a hosszú asztalhoz Selmeci mellé. Selmeci átügyeskedte a szűk ajtón a nehézkes ládát, és a raktár benyílójába terelte. Aztán fölsóhajtott:

– Ezek nem! És tudod mit, tanár úr, én sem igazán! Csak legföljebb nem mondom! – sóhajtott és a következő ládáért indította bábuját. Wisner megvetően bámult a képernyőre, talán fel is horkant egy picit. Aztán megkérdezte, pedig korábban nem akarta szóba hozni:

– Tudod, mit jelent a neved, ahogy a diákjaid hívnak?

Selmecinek a szeme se rebbent, keze aprókat mozdult a billentyűzeten, a figurácska hurcolt-taszigált: – Ez egy nyelvújítás kori szó. A „semlegesből” vonták el, azt jelenti: nulla. – még nevetett is egy kicsit. Wisner meghökkent, nem is azon, hogy Selmeci tudja a csúfnevét, tudja a jelentését, hanem inkább azon, hogy milyen egykedvűséggel viseli. A „nulla” nevezetet.

- Téged meg Vízöntőnek hívnak! - szűrte aztán a szót Selmeci anélkül, hogy kitekintett volna a raktárzugolyból. De éppen akkor taszigálta be a figura a tizenkettedik, az utolsó ládát, ezért a számítógép jutalomzenét játszott a sikeres Semleg tanár úrnak, aki elégedetten mosolygott a kollégája szeme közé.

Reggel nyolckor talán hárman álltak a buszmegállóban, ketten még a reggeli maradékát gyúrték magukba. Szepegve kérdezték Wisnert: - De, ugye, nem mászunk hegyet, tanár úr?!

A tanár úr biztosította őket, hogy csak annyit másznak, amennyi szükséges a hegyre való fölérkezéshez, egy méterrel se többet. Két lány érkezett, álmosan és rosszkedvűen, természetesen körömcipőben: - Hol itt egy presszó? - kérdezték köszönésképpen. A buszmegálló sarkánál négy fiú is ácsorgott, oda-odatekintgettek Wisnerék felé, aztán végül közelebb jöttek.

- Azt hittük, már elmentek a tanár úrék! - sóhajtottak megadóan.

- Szerettetek volna elkészni? - kérdezte őket Wisner, a diákok kényszeredetten nevettek és hátat fordítottak. Egymás között pusmogtak tovább. Selmeci tanár úr vagy húsz perc késéssel érkezett, tüntető lassúsággal vonszolta magát keresztül a téren.

- Ott a Semleg! - közölte az alig egy perce érkezett fiúk egyike.

- Elkésett! - tette hozzá a másik. Az autóbusz, amellyel utazni szándékoztak, ekkor zörömbölt ki a megállóból. Wisner az ajkába harapott haragjában.

- Lekéstük, lekéstük! Nincs több busz! - lelkesedett az egyik körömcipős. Többen helyeselték, többen tódítottak: - Mehetünk haza, kivégeztük a rándulást!

Húsz perc múlva indult a következő busz, az osztály nagyobbik fele addigra csak megérkezett. A fiúk-lányok felrontottak a buszra, elfoglalták az ülőhelyeket. Aztán a lányok a fiúk ölébe ültek, egyik ölből a másikba ugráltak. A két tanár a busz hátsó kapaszkodójánál állt meg.

- Mondjak neked híres vízöntőket? - kérdezte Wisner tanár úr, de Selmeci nem volt rá kíváncsi.

- Hívnak Vízöntőnek, meg Vízivőnek, meg egyszerűen Vizesnek is. Tudsz róla? - mintha készült volna Wisnerből.

- A sok csúfnév arra mutat, a névadók egyiket sem érzik találónak. Pedig a Vízöntő nem rossz név - tette aztán hozzá Wisner. Negyedóráig tartott az út, hallgattak, időnként egymásra néztek. Aztán megint csak Wisner szólt: - Leszállás! - és megnyomta a jelzőgombot.

- Mi még maradunk, tanár úr! Jobb itt, mint ott! Megyünk még egy kört! - szólt meg a kórus. A legtöbben azért csak lekászálódtak. A reggeli rémüldöző azonban a busz ablakán keresztül integetett utánuk, és vihogott a két tanár szeme közé.

- Fönn maradt, szegény! - sóhajtottak-szörnyűködtek a többiek, miközben egymást lökdösték az út menti fáknak a nevetéstől. - Pedig megvolt benne a jószándék, hogy részt vegyen az iskolai kiránduláson. De hát az objektív akadályok...!

- Várjuk meg, hamar ideér a következő megállótól! - kockáztatta meg Wisner. Ordító röhögés fogadta szavait.

- Ez soha, tanár úr! De, ha a tanár úr akarja, várhatunk. Az esti buszig! - a jókedv a tetőfokára hágott. Nem a Wisneré. Selmeci szinte szánakozóan nézett tanártársára. Nem szólt semmit, elfordult Wisnertől is, diákjaitól is. Valami ügyes

megoldás jutott eszébe, hogyan lehet a második fokozatban az ajtó mögé becsúsztatni még egy ládát.

Elindultak az erdei úton, a fiúk fülében a walkman zsinórja, karjuk alatt a lányok. Párokra szakadoztak, a párok átkiáltottak egymásnak. A két tanár zárta a menetet, aztán a fiatalok sorra leszakadtak, és végül mögójük kerültek. Wisner és Selmecsi hamarosan a csapat élén találta magát. Wisner még föl is nevetett: – Azt hiszik, figyeljük őket! – mondta és lopva hátranézett. Aztán mondott néhány mondatot az alpesi utakról és erdőkről, sajnálta, hogy a magyar hegységek vízben mennyire szegények, és hasonlókat. Selmecsi a fejét se mozdította feléje.

– Tanár úr! Hol itt a kocsmá? – süvöltött egyszerre hátukba egy mondat, bár inkább számonkérés volt, nem kérdés. Wisner hátrafordult, a fiú karja alatt megbúvó lány száján akkor pukkant el egy rózsaszínű rágógumi, és tapadt fel a felsőajkára.

– A kocsmá a völgyben maradt. Ahol az osztálytársatok van, ha leszállt a buszról! – Wisner csipkelődésnek szánta mondatát, de az hatástalan maradt. – Itt csak kilátó van, egy negyedóra és ott vagyunk!

– Mi, még annyit gyalogoljunk? – ordította a másik körömcipős, megvetően elfordult és osztálytársainak kézjelekkel mutogatta, hogy a Vízöntő megbolondult.

– Most vagyunk az út felénél – folytatta Wisner. – Előttünk az út nehezebb, de szebbik fele. Sőt, ha jól nézem – és jól körülnézett –, az út hét tizenkettő részét már meg is tettük.

Többen a fűbe hemperedtek, befejezték a magukkal hozott hamburgerek és csipszes zacskók üresre falását. Az üres zacskót aztán felfújták, eldurrantották, gombócot gyúrtak belőle és egymáshoz dobálták. Wisner a szemével intett, hogy szedjék össze, erre morogva elfordultak. Volt egy egérhangú kislány, aki összededte, és egy faodúba gyömöszölte a szemétpapírt.

A kilátó helyén romhalmazt találtak, megszenesedett gerendákat, leomlott falmaradványt. A romokra korommal rajzokat és goromba szövegeket róttak. Talán maguk a toronydöntők. Wisner mozdulatlanul nézett maga elé, a diákok a számonkérés hangján rohanták meg: – Nem ezt ígérte, tanár úr!

– Nem, nem ezt. Én kilátót ígértem, ami itt állt évtizedeken át. Tornyot, ahonnan messze el lehetett látni. De, úgy látszik, olyanok jártak előttünk, akiket zavart a kilátó. Akiket zavart, hogy gyönyörködni lehet. Vagy, hogy meg kellett küzdeni a magassággal! – nem is biztos, hogy elmondta mindezt Wisner, talán csak magában gondolta végig, talán egyes szavakat préselt ki magából.

– Na, ha nincs itt semmi, akkor gyorsan igyunk egyet, mert rettenetesen szomjas vagyok, és irány haza. Még elérjük a délutáni koncertet.

– Hol itt egy kút legalább? – kérdezte egy határozatlan hang.

– Kút? Itt, a hegytetőn? Sehol! – állította határozottan Wisner, de ezen az ötleten még Selmecsi is mosolygott.

– Mi! Nincs kút? Hát akkor én szomjan döglök! – közölte az előbbi hang, nagyon is határozottan.

– Amit magatokkal hoztatok, vizet, teát, itt megihatjátok!

– Csak nem képzelem a tanár úr, hogy vizet fogok hurcolni magammal a hegytetőre?! – és jelbeszéddel ismét közölték egymással a véleményt Vízöntőről.

– Márpedig szerezzon vizet a tanár úr, ha ide felcsődített minket, mert itt szomjan halunk! – valami sivár értetlenség, már szinte gyűlölködés volt a mondatban. A szóló

arca sötétre vált, fogai összecsattantak. Wisner végignézett fűben heverő népén, meg a mellette bálványként ácsorgó Selmecin. Nem így gondolta a kirándulást.

– Van egy forrás, lenn, a két völgy összefutásánál, abban talán van víz. Oda nem vezet út, de azért le lehet mászni.

– Én nem megyek sehova! – közölte a lehangosabb hang.

Wisner végigkérdezte, kinél van ilyen-olyan üveg vagy flakon. Hat kis edényke volt, legtöbbje már üres, egyik se nagyobb félliteresnél. Meg az övé, a hetedik. Azt följánlotta, hogy osztozzanak rajta.

– Mi van benne? – érdeklődött a heverők egyike.

– Citromos tea – felelte Wisner.

– Kell a fenének! – köszönte meg heverő.

– Ki jön velem vízért? – kérdezte Wisner, miközben egy zsinórral megpróbálta ügygyel-bajjal egybefűzni a hat palackot. – Jobb egy fűzér, mint hat üveg! – mosolygott némi büszkeséggel.

– Mink itt megvárjuk a tanár urat! – közölte a lehangosabb hang.

– Kettő szépen velem jön! – kockáztatta meg Wisner. A heverők tovább hevertek, de most már az üldögélők is leheveredtek közéjük.

– Én megyek a tanár úrral! – kockáztatta meg egérhangon a szemétszedő kislány. Wisner rámosolygott. Két lépést tettek a fensík széle felé.

– A Vízöntő csalogatja a lányokat le a völgybe! – röhögésbe fulladt a mondat, mindenki fölpattant fektéből és őket figyelte. Wisner intett a kislánynak: – Ül le! – elfordult, Selmeci kifejezéstelen arccal bámult kollégájára.

– De én megyek, tanár úr! – erősködött egérhangú.

– Eredj vissza a többiek közé! – a kislány duzzogva fordított hátat a tanárnak és a kalimpáló üvegfüzérnek. – Hanem te, a mászásnál segíthetnél! – nézett Wisner a legerősebb fiú felé. Arasszal volt a fiú magasabb a tanárnál, sportos izmai feszültek.

– Nem, nem, tanár úr, engem eltiltott az orvos! – huzakodott sportos.

– A Vízöntő inkább a fiúkkal menne! – süvöltött az újabb mondat. Hörgő hangú újságcikkek jutottak Wisner eszébe, sunyi meggyanúsítások és lemoshatatlan megbélyegzések. A szomszédoktól rettegők a fűben hemperegtek és láthatóan roppant jól érezték magukat. Wisner elindult a völgy felé a járatlan úton.

Nagy csend ölelte körül hamarosan. Madarak kórusa, valami gyenge szél motozása. Meg a lapos palakövek csúszkálása a talpa alatt. Hallgatag erdő volt évszázados fákkal, meg halványzöld csemetékkal. A vihar sok fát kidöntött, keresztülkaszul hevertek egymáson a törzsek, égnek álltak a gyökerek. A tanár keresztülevic kélt rajtuk, ha tehette, kikerülte őket. A palakő oldalra siklott Wisner talpa alól, térde egy fatörzsnek ütődött. A palackfüzér kalimpált a nyakában, a két szélső üveget egymáshoz kötötte, így feszesebb lett a fűzér. Wisner óvatosan ereszkedett a völgyfő felé, a fensík széle már beleveszett az erdő lombjába, napfény alig tört át a fák között. Megmarkolta egy földön fekvő fatörzs szarv alakú ágát, az ág éles reccsenéssel elpattant, Wisner a fatörzsre huppant, egy pillanatig ülve is maradt rajta. Amikor fölkel, a tompora fáj, a kezét megvérezte. Korholta magát az ügyetlensége miatt. A cipője telement levéllel, törmeléssel. Lejjebb mintha ösvényre lelt volna. A meredek alja sötét volt. – Ott lesz a forrás! – gondolta Wisner.

De az még messze volt. Sziklás hegyoldal következett, a szikla apró morzsalék formájában mállott el a talpa alatt. Kövirózsák zöldelltek a hasadéokban, Wisner

csodálkozott, a kövirózsa inkább napos, száraz helyen nő. Nőtt itt is. – Ha látnák, milyen szép! – és Wisner a diákjaira gondolt. Keresztülkínlódta magát egy frissen kitört galagonyabokron meg egy csupatüske rózsafán. Megvérezte a nyakát is, foltos lett az inggallérja.

A talaj egyre nyirkosabb lett, talán a forrás egyik mellékága errefelé bukkant a felszínre. Az ösvény függőleges sziklafalban végződött. Wisner leereszkedett a szikláról, a forrás környéke sáros-leveles volt, elugrott egy fekete béka. Tenyéryire a talaj fölött, vékony sugárban szivárgott a sziklafalból a forrás. Csak kis helyen maradt a víz tiszta, méteres körzetben sár és posvány szegélyezte. Zöld békalencse a szélén, távolabb virágok, még nefelejcs is. Wisner kibogozta a palackfüzért.

Keskeny volt a vízszugár, keskeny a palackok szája. A legtöbb üveg alján kóla-maradék lötyögött, egy kevés vízzel előbb tisztára kellett mosni az üvegeket, de még a ragadós külsejüket is. Közben Wisner cipője egyre mélyebbre süllyedt a sárba, időnként kiemelte a cuppogó lábbelit, és máshol keresett neki támasztékot. Szúnyogok lepték el az arcát, apró darazsak is megjelentek, amilyenek mindig ott zümmögnek az erdei források mellett. Wisner hessegetni próbálta őket, de többször ütötte meg saját arcát, mint a darazsat, a szúnyogot.

Már két üveg megtelt vízzel, aztán három, négy. – De mi ez annyi gyereknek! – gondolta Wisner. – Jól be kell osztani, hogy mindegyiknek jusson. Kólát hoztak magukkal, de hiszen attól még szomjasabbak lesznek. Na, azért, ha ezen megosztottnak, kibírják hazáig.

Négy palacknak volt kupakja, kettőnek nem. Wisner ezekbe dugót faragott, valami puha belű fából. Megnézte az üvegeket, tiszta volt bennük a víz. Többnyire tiszta, azért egy-két levéltörek csak belekerült, az egyikbe egy zöldellő fűszál. Wisner hirtelen hallani vélte a diákjai hangját, mint ahogy reggel óta hallotta, meg amit majd mondani fognak, ha a vizes palackokat kézbe veszik. Wisner gyomra összerándult. Sóhajtozva kicuppantotta cipőjét a sáros levelek közül, megkerülte a sziklafokot és visszaindult a vadcsapáson.

Micsoda romantikus túrákat tettek ők diákkorukban. Sátor, bakancs, tábortűz. Nomádság... Ezek mást, másképp szeretnek! – formázta a gondolatot magában Wisner. Megérteni akarta fiait. Többször visszacsúszott, a megnehezedett üvegek himbálóztak. Wisner félt, hogy a kőnek csapódnak. A kőpárkány szélén két csiga nézte Wisnert, Wisner visszakarta a kezét, szét ne roppantsa a csigákat. Lihegett, megtörölte verejtékező homlokát, újra indult. Alattomosan siklott ki talpa alól a pala, benőtte a zöld moha, síkos volt, nedves. És éles, az ujja lecsúszott a vékony kőről, aztán meg a palalemezek közé szorult. Megpihent, nagy tölgyfának támasztotta a hátát.

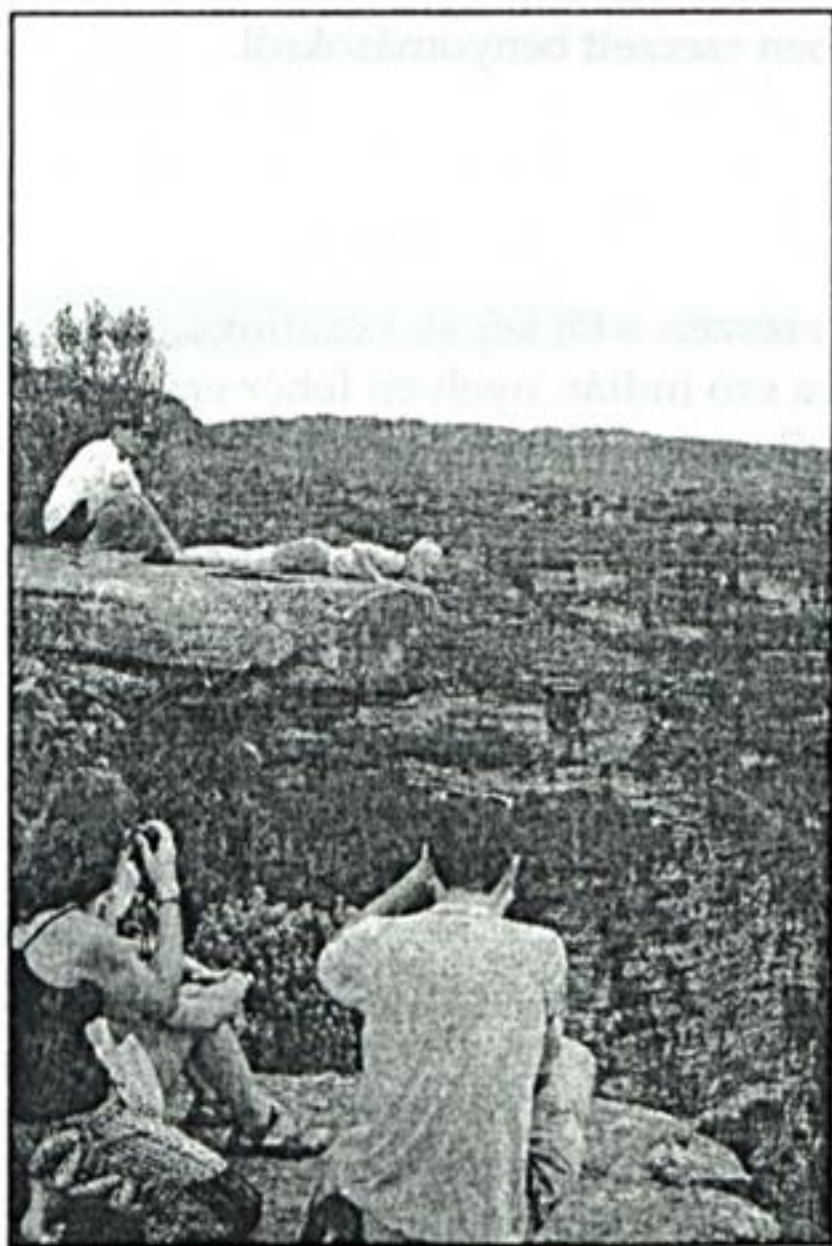
Ahogy lefelé mászás közben megfigyelte a kövek, fák és bokrok sorrendjét, most úgy mondogatta – visszafelé. Ez jó volt, tudta, hogyan fogynak az akadályok, hogyan fogy a távolság. Szegény gyerekek, már nem szomjaznak sokáig. Wisner arca lángolt, homloka verejtékezett, kapkodta a levegőt. Azért jó volt újra erdőben járni, csöndet harapni, gombaszagot érezni. Meg főként a maga erejét kipróbálni. Mellén, derekán az üvegekben a víz kotyogását hallotta, hideg érintését érezte, ez is jó volt. Itt volt rajta, körülötte a segítség a szomjúság ellen. A feje fölött már oszlott a lombkorona, közel volt a fennsík. – Miért nem jöttek vele az ebadták, jó kis kaland lett volna nekik is. Meg – tette hozzá magában Wisner – láthatták volna, hogy

az öreg Vízöntő is képes még becserkészni egy völgyet, megtalálni egy forrást, oda-vissza megmászni a sziklákat. Mert azért ez nem könnyű út! – állapította meg Wisner tanár úr.

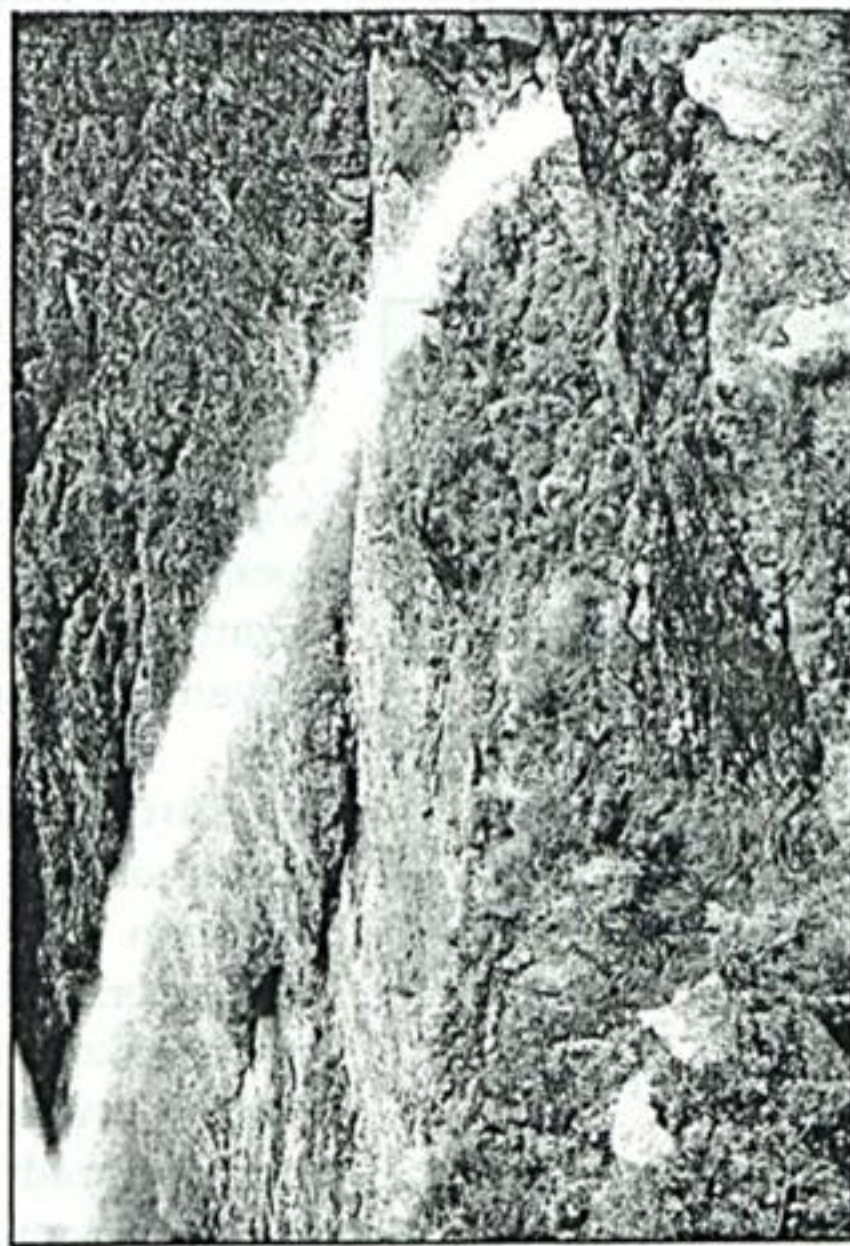
A fennsík szélén váratlan kép fogadta. A romba dőlő kilátó mellett italárusító autó állt, vezetője nagy hangon nevetgélt a diákokkal, akik kapkodták az áruját. Az autó oldalán harsogó, színes reklámok, a sofőr fején piros sapka, nyakában sárga-tarka egyenköpeny. A kóla habgejízekben lövellt elő az üvegekből. A fiúk, a lányok fújták és köpték egymás felé a kólahabot, ittak, csuklottak és böfögtek. Semleg tanár úr hátul összefogott két kezében tartotta a maga üvegét.

Wisner összeszorította az ajkait. Leoldotta nyakából az üvegeket, csendben a tenyerébe fogta a madzag végét, az üvegek a földhöz ütődtek. A diákok ügyet se vetettek visszatért tanárjukra. Wisner Selmecire nézett, Selmeci nevetve mutatta: – Az a fiú a kólásautós barátja. Ő hívta ide a mobilján. Van itt egy út, amelyik fölvezet a kilátóhoz. Direkt a mi kedvünkért! – így mondta Semleg: – „Direkt a mi kedvünkért!”

A kólásautós, amint megismerte Wisnert, átkiáltott a diákok feje fölött: – Egy kólát, tanár úr?! Ne azt a vacak vizet igya! – aztán röhögve hozzátette: – És ne annyit!

*Így lehet megcsodálni
a Cachoeira da Fumaça vízesést*

*...és amit a hasaló lát
a Cachoeira da Fumaça vízesésből*